

Delavec izhaja vsak petek s datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 20.—, za pol leta K 10.—, za štiri leta K 5.—. Posamezna številka 40 vin. naročnina v inosemstvo sorazmerno več. Pošiljate na uredništvo in upravištvo Ljubljana, Šelmburgova ulica št. 6. II. nadstr. Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inerati se zaračunavajo, milimeter vrstica in sicer pri enkratni objavi po 60 vinarja, pri trikratni po 58 vinarja, pri šestkratni po 56 vin., pri celoletnih objavah po 54 vin. za vsakokrat. — Za razne izjave itd. stane mm vrstica 50 vin. — Reklam. so poštne proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Socialni položaj.

Poleg socializma in komunizma, če že tako hočete imenovati končni cilj razredno zavednega delavstva, ima delavsko gibanje v svojem programu tudi socialno zakonodajo. Zakaj ima delavstvo v svojem programu to zahtevo, ki obsega prav mnogo vprašanj, in je tesno spojena z vsakdanjim delavčevim življenjem, je znano vsakemu delavcu, ki je samo enkrat vsakal na delavska zborovanja, kjer se je govorilo o nalogah delavskega gibanja. Delavstvo zahteva boljše mezde in zakonito varstvo plač, ki so primerne delavčevemu življenju, zahteva zavarovanje za starost in onemoglost, za slučaj nezgode, bolezni, brezposelnosti, socializacijo obratov in enakopravnost v vsakem oziru v človeški družbi. Evropa, dasi se je nazivala kot najbolj kulturna in socialno napredna zemljina na svetu, je v tem pogledu bila vendar le nazadnjaška. Socialna zakonodaja in varstvo delavcev je bilo pred vojno le slabo razvito in vsi napori delavstva za napredek v tem zmišlu so se zlomili ob trmi fevdalcev, industrijalcev, agrarcev in v Avstriji še zlasti ob trmi klerikalne kamarile, ki je imela za kulturni vedno velik vpliv do najvišjih državnih vladnih krogov.

Tako je bilo pred svetovno vojno. Po preobratu, ki je nastal po polomu srednjeevropskega militarizma, so postale gospodarske razmere Evrope skrajno kritične, kar je naravna posledica vojne gospodarstva. Države so razpadale, snovale so se nove, dinastije so pobegnile. Razpad starih držav je povzročil še večjo krizo, ker so se porušili vsi medse-

bojni odnošaji. Prej so imele države med seboj trgovske pogodbe, gospodarstvo je bilo urejeno centralistično in se je promet in zamena blaga in sirovin vršila kolikor toliko redno. Po vojni pa je bilo blago porabljeno, uničeno in vrhutega je nastala še anarhija med nastalimi državami in državicami, ker medsebojnih razmer ni bilo mogoče takoj urediti; manjkalo je statističnih podatkov, surovin in blaga, torej vseh predpogojev za ureditev prometnih odnošajev med novimi gospodarskimi enotami ali državami. To veliko anarhijo so izrabili oderuhi, pri čemer jih podpira tudi pomanjkanje blaga. Napačno je namreč mnenje, da je n. pr. v Jugoslaviji dovolj blaga, živil itd. Žita in tudi živine imamo sicer precej, toda drugega blaga nimamo. Nimamo obleke, papirja, soli, petroleja, sladkorja in mnogo surovin za našo industrijo, zlasti pa ne strojev in železniškega materiala. Če nečemo, da se ustavi naša industrija, da ne bomo popolnoma na gl, moramo izvažati blago, ki ga imamo vsaj nekaj, zato da dobimo zanje drugo blago, ki ga ne moremo pogrešati, če ne maramo uničiti vso našo industrijo, ki se kljub temu nahaja v jako slabem stanju. Morda bo kdo vprašal, zakaj pa ne kupimo za denar to potrebno blago. Na to vprašanje je jako kratek odgovor: zato, ker naš denar nima nobene veljave v drugih državah; za naš denar nam nihče nič ne da. In živeti pa mora naša industrija, naše delavstvo in če nas je usoda potisnila v naročje novi državi, je tudi naš interes, da se ta država gospodarsko dvigne, ker nas sicer popolnoma podjarini tujec s svojim kapitalom in nas nusti gladovati in ovce pasti po naših pla-

ninah. Naj bo državna oblika taka ali taka, gospodarsko se mora dvigniti, imeti mora stik s sosedi in gledati na to, da se njeno gospodarstvo dvigne ne glede na to, kakšno družabno obliko dobi danes ali jutri.

Priznavamo v polnem obsegu, da se delavstvo izkorišča mnogo preveč, priznavamo, da je naloga delavstva, da si skuša izboljšati svoj materialni položaj, vse organizacije tudi streme za tem namenom. Če primerjamo, kako narašča vsak dan draginja, pa bomo videli, da so zahteve delavstva opravičene in priznati moramo, da se strokovne organizacije tukaj popolnoma zavedajo svoje naloge in delajo in store, kar je le mogoče. To opravičenost delavskih zahtev ne moremo zanikati ne s človeškega, ne s socialističnega stališča. Zaradi tega pa tudi smatramo, da je predpogoj vsem tem bojem dobra organizacija, ki je ne omaja noben nasprotnik.

Isto, kar velja za naš boj za izboljšanje socialnega položaja, isto velja tudi za naš boj za socialno zakonodajo. Mi vemo, da se vse ne da napraviti v enem dnevu, ker vse take stvari zadenejo na sto in sto ovir v meščanski družbi. Zato da pa vsaj mogoče dosežemo, zato imamo organizacije, zaupnike na pristojnih mestih. Dolžnost vseh teh faktorjev je, da sodelujejo v dobrobit delavstva.

Strokovne organizacije po vsem kulturnem svetu stoje na stališču, da se mora delavstvo socialno in kulturno dvigniti, potem bo šele sposobno za izvojevanje socialne pravičnosti. Socializem je novi svetovni nazor, s katerim moramo prepoznati človeštvo. Zgodovna nam namreč do-

LISTEK.

Zakoni in naredbe.

(Konec.)

II.

Da postane ustavitev županstev pravomočna, imajo le-ta poslati izročena jim nakazila glavarstvu v odobritev. Istočasno imajo županstva odposlati glavarstvu odnosno potrdilo o nezaposlenosti.

Če pa nezaposlenec ni izročil svojega nakazila, pošlje županstvo glavarstvu samo odnosno potrdilo o nezaposlenosti, na katerem označi med »pripombami glavarstva« v oddelku »ustavitev podpore« vzrok in dan ustavitve. Pri vzroku je omeniti tudi, zakaj nezaposlenec ni izročil plačilnega nakazila.

III.

Glavarstvo predlog na ustavitev odobri ali pa ga zavrne. Ako predlog zavrne, vrne županstvu nakazilo in potrdilo.

V odnosnem dopisu naznani županstvu razlog zavrnitve.

Če pa glavarstvo predlog na ustavitev odobri, potrdi ta na plačilnem nakazilu ter zabeleži vzrok in dan ustavitve na obeh odnosnih potrdilih, to je na potrdilu poslanem od občine in na potrdilu shranjenem pri glavarstvu.

En izvod odnosnega potrdila s plačilnim nakazilom vred pošlje glavarstvo poverjeništvu za socialno skrbstvo v Ljubljani, drugi izvod potrdila, ki je bil shranjen pri glavarstvu, pa ima le-to shraniti v poseben konvolut za ustavljene podpore. Potrdila teh ustavljenih podpor je uvrstiti v poseben konvolut za ustavljene podpore in jih razpredeliti po občinah, v posameznih občinah pa po alfabetnem redu.

Poverjeništvu za socialno skrbstvo obvesti državno posredovalnico za delo o ustavitvah. Ta pa ima nato poslati poverjeništvu za socialno skrbstvo odnosa potrdila, ki jih ima v evidenci.

Plačilno nakazilo pa odstopi poverjeništvu za socialno skrbstvo računskemu oddelku v svrhu kontrole.

IV.

Mestni magistrati imajo po ustavitvi podpore odposlati plačilno nakazilo in odnosno potrdilo poverjeništvu za socialno skrbstvo v Ljubljani. V obeh tiskovinah je označiti vzrok in dan ustavitve. Potrdilo ustavljenih podpor pa je shraniti v posebnem konvolutu. Ta potrdila o nezaposlenosti je uvrstiti po občinah in v posameznih občinah po alfabetnem redu.

Pretidna določila.

I.

Kakor hitro dobe glavarstva in magistrati nove tiskovine, se je ravnati po določilih te okrožnice.

II.

Glavarstva imajo poslati županstvom svojega okrožja ukaz, da izpolnijo za vsakega nezaposlenca, ki že uživa podporo, še eno potrdilo o nezaposlenosti na novi tiskovini. Ta novo izpolnjena potrdila pošljejo potem županstva glavarstvom v svrhu evidence.

Kazuje, da so vsi tisti narodi, ki so del človeštva popolnoma proletarizirali, žalostno propali.

Mi pa, vsaj delavci, hočemo živeti!

Sem z izvršilno naredbo o osemurnem delavniku.

Najprej je izdala deželna vlada za Slovenijo naredbo o osemurnem delavniku in pozneje so jih izdale tudi druge pokrajinske vlade. Končno je izšla tudi tozadevna državna naredba septembra meseca 1919. V okviru naredbe se določa osemurni delavnik splošno in je jasno, da taka naredba ali zakon ne more obsegati vseh podrobnosti, zlasti ne o načinu izvedbe, deloma ker je to stvar prakse, deloma, ker je obsežen material in so tudi krajevne gospodarske razlike v Jugoslaviji po posameznih krajih velike. Ministrstvo za socialno politiko je zaradi tega odredilo, da izdajo izvršilne naredbe pokrajinske vlade, ker je le tako mogoče, da se posebne razmere v pokrajinah primerno upoštevajo.

Imamo torej osemurni delavnik, nimamo pa še pojasnil in navodil. V kolikor je osemurni delavnik izveden, so ga izvedle delavske organizacije, ki ga pa v detajlih ne morejo izvesti, ne kontrolirati, ker še ni izšla izvršilna naredba, ki da podlago naredbi ministrstva za socialno politiko. Izdaja izvršilne naredbe je zlasti potrebna tudi zaradi tega, ker so pričele posebno »liberalne« obrtniške organizacije in deloma tudi industrijalci oster boj proti osemurnem delavniku. Ta boj podjetnikov je nesramen in je veliko bolj nesramen, ker mislijo, da vlada sploh ne misli resno na izvedbo osemurnega delavnika, če po tako dolgem času niti izvršilno naredbo ni izdala.

Hoteli smo s tem opozoriti na ta nedostatek, ki ga je moral nekdo zakriviti. Pričakujemo pa, da se naredba izda, ker jo bodo sicer morale organizacije odločneje zahtevati. Organizacije si ne bodo dale jemati, kar so si priborile same in potom svojih zaupnikov v socialnem poverjeništvu ali pa v svojih organizacijah. Boj za osemurni delavnik, ki je že po mnogih državah dobojevan, se pri nas smatra za pastorko in neizobraženi obr-

III.

Državna posredovalnica za delo ima nemudoma poslati posameznim glavarstvom in mestnim magistratom vsa doslej sprejeta potrdila nezaposlenosti. Glavarstva in magistrati imajo potem sortirati vsa potrdila tako, da izberejo ona, ki so še veljavna. Ta potrdila uvrste po občinah in v posameznih občinah po alfabetskem redu. Tako razvrščena jih je potem poslati poverjeništvu za socialno skrbstvo v svrhu kontrole, ki jih po uporabi odda državni posredovalnici za delo.

Ona potrdila pa, ki so postala neveljavna, shranil glavarstvo oziroma magistrat v konvolut o ustavljenih podporah.

Posredovanje dela.

I.

Na podlagi potrdil o nezaposlenosti, ki jih sprejema državna posredovalnica za delo, ima priskrbeti nezaposlencem delo. Za manipulacijo pri teh posredovanjih ima izdelati posredovalnica poseben opravilnik.

nikl, ki mislijo, da jih bo osemurni delavnik zadavil, se zaletavajo z vso odločnostjo vanj. Na eni strani boj proti osemurnemu delavniku od strani podjetnikov, na drugi strani pa se delavstvu ne da podlage, ker se ne izda izvršilne naredbe, da bi na podlagi konkretnih navodil nastopilo proti gonji zoper osemurni delavnik in za popolno uveljavitev naredbe.

Torej sem z izvršilno naredbo o osemurnem delavniku!

I. redna skupščina Osrednjega društva lesnih delavcev in sorodnih strok v Sloveniji.

Dne 1. in 2. februarja 1920 se je v posvetovalnici mestnega magistrata v Ljubljani vršila prva redna skupščina našega društva. Zastopanih je bilo po 25 delegatih 3226 članov in članic, ki so včlanjeni v 24 podružnicah in 9 plačilnicah po Sloveniji.

Predsednik sodr. Zore je otvoril zborovanje, pozdravil s toplimi besedami vse delegate, zlasti oddaljenih podružnic, ki se niso ustrašili truda, da s svojo navzočnostjo pomagajo graditi našo mlado organizacijo. Povdarjal je veliko važnost zborovanja, s katerim je nadaljni razvoj društva tesno vezan. Prosil je delegate, da s svojimi resno prevdarenimi sklepi pomagajo uspeli se društvu do one moči, katera mu je spričo razmer, katere v lesni stroki vladajo, odkazana. Pozdravil je nadalje odposlanca »Sveza drvodjelca v Hrvatski in Slavoniji« ter povdarjal, da bo slovenski lesni delavec storil vsikdar svojo bratsko nalogo, kadar ga bo v to klicala dolžnost. Navzočnost odposlanca hrvatskih in slavonskih lesnih delavcev nam jamči, da je solidarnost vseh lesnih delavcev v Jugoslaviji tako močna, da je ne razruši nobena sila. Prepotrebne ujedinenju vsega lesnega delavstva v naši državi bo današnja skupščina gotovo olajšala pot. Sodr. Zore je nadalje pozdravil zastopnika Strojne komisije za Slovenijo sodruga Tokana, s katero dela naše društvo roko v roki, in katera je mnogo pripomogla k razvoju našega društva. Pozdravil je nadalje tudi zastopnika Jugoslov. soc. dem. stranke sodruga dr. Koruna, povdarjal, da bodo lesni delavci tudi v nadalje ostali zvesti pristaši

Državna posredovalnica ima odposlati po vsakem izvršenem posredovanju obvestilo pristojnemu glavarstvu oziroma magistratu, odnosno potrdilo o nezaposlenosti pa ima odstopiti poverjeništvu za socialno skrbstvo. Na tem potrdilu je med opombami v oddelku »ustavitve podpore« označiti kratko datum posredovanja in služba, ki se je nezaposlencu preskrbela.

Glavarstvo oziroma magistrat ima na podlagi obvestila državne posredovalnice dotičnemu nezaposlencu ustaviti podporo. Ako se izkaže, da nezaposlenec službe ni hotel sprejeti je o tem obvestiti glavarstvo, ki ima to zaznamovati v odnosnem potrdilu in postopati proti nezaposlencu v smislu naredbe.

Državna posredovalnica za delo ima koncem vsakega meseca sporočiti poverjeništvu koliko posredovanj je izvršila v smislu določil te okrožnice.

Ljubljana, dne 11. decembra 1919.

Poverjenik: Jaklič.

stranke. Prečital je nato plamen posdruga zveze lesnih delavcev v Nemški Avstriji, s katerim opravičuje svojo udeležbo z nepremagljivimi težkočami ter želi našemu delu najlepše uspehe.

Sodrug Novak, zastopnik lesnih delavcev v Hrvatski in Slavoniji, v svojem govoru povdarja, da se hrvatski sodrugi živo zanimajo za razvoj našega društva, zagotavlja solidarnost vseh lesnih delavcev, katere on zastopa, ter želi delu skupščine najlepše uspehe.

Sodrug dr. Korun prinaša pozdrave Jugoslov. soc. dem. stranke, ter prosi navzoče, da po svoji moči širijo izobrazovalno delo med članj, da tako pripravimo delovni razred zmožen za boj, katerega bo moral dobojevati.

Skupščina je nato odobrila naslednji dnevni red: Poročilo načelstva; poročilo tajništva; poročilo blagajnika; poročilo nadzorstva; sprememba pravil; razgovor o ujedinenju z ostalimi organizacijami lesnih delavcev v Jugoslaviji; volitve načelstva, nadzorstva, razsodišča. Na predlog sodruga Lenasija so bili v verifikacijski odsek izvoljeni: ss. Pogačnik Rok, Bučan Franc in Peterca Andrej.

K prvi točki dnevnega reda je poročal predsednik sodrug Zore: V svojem poročilu je navajal prve početke o delovanju našega društva. Ko se je takorekoč čez noč zrušila Avstrija, so bili lesni delavci v Sloveniji odrezani od Dunaja, kjer so bili do takrat včlanjeni. Treba je bilo takoj pričeti z ustanovitvijo lastnega društva, kar se nam je v veliki meri kljub velikim težkočam tudi posrečilo. Začetek je bil seveda skromen. Ustanovili smo Osrednje društvo z ljubljanskimi člani, kateri so, uvidevši veliko potrebo po takem društvu, šli resno na delo. Po preteku nekaj mesecev se je uspeh tega, čuditi težkega dela, pokazal tudi po deželi. Iz raznih krajev Slovenije, kjer pred vojno ni bilo niti sluha o kakih organizacijah, so se oglašali lesni delavci z zahtevo, da v njihovem kraju ustanovimo podružnico našega društva. Šli smo takoj na delo, in danes lahko rečemo z uspehom. Število naših članov je od meseca do meseca kljub nasprotni agitaciji naraščalo. Društveni posli so se tekom časa tako pomnožili, da je načelstvo moralo nastaviti delovno silo, katera naj bo društvenim poslom ves dan na razpolago. Tako je načelstvo nastavilo s 1. majem eno žensko moč. Kmalu pa se je pokazalo, da z ozirom na naraščanje društvenih poslov ne moremo več izhajati, zato je načelstvo razpisalo mesto tajnika, ki je s 1. oktobrom i. l. nastopil svojo službo. Ta dve moči, po svoji najboljši volji vršita delo v popolno zadovoljnost. Načelstvo je svoje posle rešilo v poročevalni dobi v dvajsetih sejah, kjer se je skušalo delo smotreno voditi, in kjer se je reševalo prošnje in želje posameznih članov, kakor tudi podružnic po najboljši vesti in volji. Če se morda v kakem slučaju ni vse izvršilo po želji podružnic ali posameznih članov, tedaj naj člani imajo pred očmi dejstvo, da so bile razmere včasih močnejše, kakor pa naša dobra volja. Skušalo bo načelstvo, da se zamujeno popravi, vas prosim, da nas pri tem delu krepko podpirate, da tako z združenimi močmi izvršimo to, kar načelstvu samemu ni mogoče. Sprejmite s tega mesta vsi malo topla zahvalo za požrtvovalno delo, katerega ste za okrepitev našega društva vršili, z željo, da tudi v nadalje ostanete zvesti naši ideji, da je le v organizaciji rešitev delavstva.

K drugi točki, poročilo tajništva. Poroča tajnik sodrug Srebrnič: Razvoj in moč našega društva je za vse lesne delavce v Sloveniji važnega pomena. Kjerkoli se je ustanovilo podružnice našega društva, povsod se je skušalo izboljšati gnotni položaj lesnega delavstva. Uvedba naredb o osemurnem delavniku je delo naših organizacij. Dočim se dela v raznih krajih še vedno po 10 in več ur dnevno, se je tam, kjer se je ustanovilo naše društvo takoj delalo nato, da se uvede 8 urno delo. Da ščitimo naše člane pred silno naraščajočo dragiino, je naše društvo v tako kratki dobi svojega obstoja izvršilo naravnost veliko delo. Imeli smo v tej dobi 28 mezdnih gibanj, pri katerih je bilo udeleženih okroglo 3000 delavcev in delavk. Izvojevali smo našim članom za okroglo 94.000 K priboljška na plači na teden. Društvo je opravilo veliko delo z različnimi intervencijami pri podjetjih kakor tudi pri oblasteh, kjer se je ščitilo vsikdar naše članstvo.

V agitačnem oziru smo storili pač po svojih močeh. Priznati pa moram, da bo treba smotreni agitaciji posvečati večjo pozornost, ter jo voditi agilneje. Res je agitacija zvezana z velikimi stroški, toda tudi to bomo morali premagati. Potreba shodov po podružnicah je tako velika, da se je ne da več odlašati. V poročevalni dobi se je vršilo 86 shodov in sestankov. To seveda nam ne more zadostovati, zato bomo morali v tem pogledu naše delo podvojiti.

Pisarniški posli silno naraščajo, kar je čisto umljivo in tudi razveseljivo dejstvo. Prejeli smo okolo 400 dopisov, odposlali pa čez 600. Na razne urade in podjetja smo poslali čez 100 vlog in spomenjc. Pri tej priliki bi posamezne funkcije narje prosil, da bi bili v svojih dopisih jasni in točni, da tako pospešujejo hitrejšo rešitev zadeve. Prosim tudi vse delegate, da skušajo po svojih močeh širiti idejo našega društva, ter mu pridobivati novih članov, da tako čimprej zaključimo agitačno delo, ter se potem z večjo silo lahko lotimo vzgojnega dela našega članstva.

Sodrug Bradeško se pridružuje izvajanju tajnika, ter povdarja potrebo tesnega združenja vseh lesnih delavcev v Sloveniji v svrhu izboljšanje svojega položaja. Naglašja uspehe ljubljanske podružnice, ter priporoča vsem delegatom, da se z vso vnemo lotijo dela za okrepitev našega društva tudi po deželi.

Blagajniško poročilo je nato skupščina vzela odobrite na znanje.

V imenu nadzorstva je poročal sodrug Peterca da so se račun in blagajniške knjige vsako četrtletje posebej. In za celo leto skupaj pregledali, ter našli vsi spisi v blagajniški knjigi s položkami v najljepšem redu. Gotovina društvenega imetja je deloma vložena v Splošnem kreditnem društvu deloma pa v poštini hranilnici. V imenu nadzorstva predlagam, da se načelstvu za poročevalno dobo podeli odveza. Sprejeto. (Konec prih.)

Delavci, združujte in organizirajte se v strokovnih, političnih in gospodarskih organizacijah socialno demokratičnega delavstva! Torej na delo!

Dopisi.

Bistrica v Rožu. Dne 1. l. m. se je vršil pri nas občni zbor kovinarske podružnice. Prva in glavna točka dnevnega reda je bila: priklopitev podružnice »Osrednjemu društvu kovinarjev in sorodnih strok« v Ljubljani. Značilno je, da so za to glasovali bistriški sodrugi, to pa, ker uvidevajo potrebo centralizacije in skupnega dela. Shoda so se udeležili tudi štirje sodrugi iz Borovelj, ki pa so nasprotovali temu centralizmu, češ, toliko časa, dokler se ne izvrši plebiscit, se nikamor ne priklopijo. Sodrug Gabriel je na shodu kot referent utemeljeval potrebo centralizacije proletarijata, kar je tudi samo po sebi umevno. Boroveljskim sodrugom pa svetujemo, naj že enkrat opuste svoj lokalni patriotizem, ker delavstvo se pač ne more ozirati na meščanske fraze, češ, ne mudi se nam še. Za nas delavce bo izvršen takrat pravi in pravični plebiscit, kadar bo meščanska politika pogažena in si slovenski kakor nemški proletarec sam meje določi. V novi odbor so bili naslednji ss. Izvoljeni: Schaunig Ivan, Slapnik Peter, Jerčnik Simon, Furtner Anton, Kuhar Peter, Štangel Alojzij, Müller I., Jerolič Pavel, Pišter Ivan, Sablatnik M., Andrejčič in Singer Valentin.

Kako dela Samostojna kmečka stranka. Tudi med Moravčani in Trojanjani so se pojavili takozvani liberalni samostojni kmetje. Dne 25. januarja so imeli shod v Blagovici, kjer so se precej udarili, tako, da je tekla kri in sam šentozbališki župnik je dobil nekaj prav poštenih brc. Pozabili niso na okna; razbili so jih popolnoma. Posestnik Karol Smerkol jih je dobil nekaj po glavi najbrže z nožem in je šel v Ljubljano k advokatu, da dobi zadoščenje. Radovedni smo, kako bo stvar stekla pred sodnijo. Pravijo, da je bivši župan Franc Pustotnik, prej strasten klerikalni agitator nastopal najbolj razburljivo. Ja, to so »samostojne« glave.

Društveni funkcionarji in člani, pozor!

Da vsa nerazporazumljenja odstranimo, sporočamo, da je v soboto 8. tedenski prispevek t. l. zapadel.

Vsi člani, ki imajo prispevek plačan samo do 58 tedna, se opozarjajo, da ta teden zapadli prispevek vplačajo, ker drugače izgube članstvo.

Podpora se upravičenim članom le tadaj izplača, če je vsaj 58. prispevek t. l. že poravnal. Od izplačljive podpore pa se vsi saostali prispevki odtegnajo.

Iz strokovne organizacije.

Občni zbor podružnice usnarjev na Vrhniki se je vršil dne 18. jan. 1920 ob 9. dopoldne v prostorih pri Črnem Orlu. Člani so se ga udeležili v precejšnjem številu. Predsedoval je shodu sodrug Peki, poročal pa sodrug Novšak. Dnevni red je bil: Poročilo predsednika, poročilo blagajnika in zapisničarja, vpisovanje novih članov, raznoterosti in volitev odbora. V odbor so bili izvoljeni sledeči člani: predsednik Zupančič Jer., namestnik Zdešar I., blagajnik Leskovec F., namestnik Dobrovolje I.; zapisničar Prek F., namestnik Novak Josip; preglednik računov Verbič J., Rampič J.; zaupniki Dobrovolje I., Poseta P., Molk I. Novih članov

se je vpisalo osem. Ob 11. uri je zaključil zborovanje sodrug Peki, zahvaljujoč se za polnoštevilno udeležbo.

Podružnica Osrednjega društva čevljarjev v Mariboru je imela 1. februarja svoje letno zborovanje, na katerem se je izvolil sledeči odbor: predsednik Kranjc Anton, namestnik Šmigovec Josip; blagajnik Lončarič Ivan, namestnik Kores Jakob; zapisničar Godec Štefan, namestnik Mesarič Franc; pregledniki: Selak Franc, Gale Anton; namestniki: Kranjc Leopold, Knaflič Jurij.

Domači pregled.

Naš jugoslovanski gospodarski položaj. Že večkrat smo omenjali, da se nahajamo pred hujšo krizo v prehrani in v industriji, kakor jo imamo sedaj. To krizo je mogoče preprečiti le z dvema operacijama. Prvič je treba, da dobe tovarne surovine, drugič pa, da se delavske plače zvišajo, da bodo bolj odgovarjale dosedanjim draginskiim razmeram. V nevarnosti sta zlasti kovinarska in strojarska industrija, ker tema dvema najbolj primanjkuje surovin. Druge industrije so tudi prizadete vendar ne še tako hudo. Vprašanje nastane, ali prepustimo v tem primeru naše delavstvo usodi, drugim ljudem doll na jugu, ali pa se naj tudi sami pobrigamo, da rešimo, kar se da rešiti. Kriza je neizogibna, ne zaradi tega ali onega ministra, ampak zaradi gospodarskih razmer, zlasti pa tudi zaradi prometnih težkoč, ki jih še ni bilo mogoče odpraviti. Naravno je, da se bodo s povišanjem plač podražili tudi pridelki in izdelki, toda če zaenkrat ni druge poti, dokler se ne odpravi zle izrastke vojne, se mora storiti to, kar omiliti bodo, ne pa to, kar bi poglalo desetisoče delavcev in njih rodbine po svetu, v neznošno bedo. Stvar je prav resna; delavci hočemo živeti in naše rodbine hočejo tudi živeti. Igranja z usodo delavcev v sedanjih razmerah in na ta način, da se delavstvo požene le še v večjo bedo, so zmožni le ljudje, ki so sami siti in nimajo nikakršnega srca do nas delavcev. Trboveljskim rudarjem je priborila Unija rudarjev lep uspeh te dni, ker je minister uvidel potrebo povišanja. Seveda se pri tem zviša tudi cena premogu. Ali družba je dokazala, da more ustreči delavcem le, če poviša cene premogu, s številkami. Konsumenti bodo obdavčeni, toda kako naj se to uredi drugače. Tudi če se podjetje socializira, bi se ne moglo drugače napraviti, ker gre le blago za blago in blaga pa primanjkuje. Zdelo se nam je primerno, da to omenimo. Potrebno je, da delavstvo samo razmišlja o stvari in samo sodi o tem, ali pustimo industrijo propasti, ali jo skušajmo povzdigniti, ali naj delavstvo izgubi delo ali naj se mu nudi prilika, da dela. Delavcu ni prijetno biti brez posla, brez kruha. In le v interesu našega maloštevilnega delavstva in splošnosti je, če se država bolj industrializira in če promet redno funkcionira. Kdor sodi drugače, temu je eksistenca delavstva postranska briga. Delavci, sam sem delavec, ki to pišem. Poznam gospodarske, politične in socialne razmere v Jugoslaviji, zato smatram, da je potrebno, da delavstvo resno razmišlja o položaju.

Zahvala. Mislinje. Podpisani se iskreno zahvaljujem vsem lesnim delavcem in delavkam v Mislinji, kateri so mi naklonili ob boleznih in smrti moje žene znesek 167 K v podporo. Ravno tako se zahvaljujem zaupnikom nabiralcem. — Leopold Stergar.

Zahvala. Vsem tovarišem rudarjem v rudniku v Mežici se iskreno zahvaljujem za podporo 179 kron, ki so jo nabrali ob moji bolezni. — Anton Breznik.

Zahvala. Vsem tovarišem in tovarišicam Pollakove tovarne se najtopleje zahvaljujem za nabrano podporo K 285, Franc Tušar.

Svetovni pregled.

Detektivi — člani delavskih organizacij. Ameriška »Prosveta« poroča, da so zaštrajkali tekstilni delavci v tovarnah v Lawrence Mass, ker je vlada pričela veliko gonjo zoper komuniste in radikale. Aretiranih je bilo več članov organizacije in to je razburilo ostale delavce. Izkušeni organizatorji so domnevali, da se nahajajo v organizacijah detektivov, ki v organizacijah sami delujejo ter nastopajo radikalno s frazami in love lahkoverne ljudi. Da je bilo tako res, potrjuje list »Chicago Herald and Examiner«, ki jasno pove, da je imel justični oddelek nastavljen po raznih organizacijah svoje zaupnike, ki so se več kot leto dni udeleževali shodov, sej ter kot radikali postali odborniki lokalnih društev in organizacij. Bili so to ljudje vseh narodnosti. In ko je oblast začela preganjati organizirane delavce, je natančno vedela, kje so spisi in zapisniki, ki jih je hotela imeti in celo, kje stanujejo delavci, katere je oblast hotela zapreti. Tudi mi smatramo, da je le ob strogo discipliniranem redu v organizacijah mogoč uspešen boj.

Ameriški jeklarski trust, kakor poroča »Prosveta«, namerava ustanoviti jeklarne v Evropi, in sicer v prvi vrsti v gorenji Italiji v Turinu, da si tako pridobi poceni delavce. Včasih je jeklarski trust uvažal delavce iz Evrope v Ameriko s pomočjo agentov. Sedaj to ne gre več in jeklarski magnati so se odločili, da kupijo najprej že obstoječe jeklarne v Turinu, jih razširijo in ustanove še drugod. Na to misel jih je spravila stavka v industriji. V ameriškem trustu samem poka in morajo podjetniki, če hočejo trust ohraniti, biti dokaj oprezní. Pozneje pa obnove svoj načrt. Tak je patriotizem ameriških kapitalistov. Tudi ti hrepene le za izkoriščanjem delavcev bodisi domačinov ali tujcev. In boji s trusti so hudi, dolgotrajni, ki jih morejo prenesti le krepke in dobro disciplinirane organizacije. Kakor se razvija svetovno gospodarstvo, nam preti povsod kapitalistična lužena, ki hoče nalagati kapital v tujni ali pa importirati magari kitajske kulije, samo, da izstrada — domače delavce.

Obvestila.

Podružnica kovinarjev v Ljubljani ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 15. t. m. ob 9. uri dopoldne v dvorani Mestnega doma. Dnevni red: poročila, volitev odbora, poročilo delegata o ujedinenju kovinarjev Jugoslavije in predstojneče mezdno gibanje. — Kovinarji, naša dolžnost je, da se občnega zbora udeležimo. — Odbor.

Društvo stavbinskih delavcev v Ljubljani priredi na pustno nedeljo dne 15. t. m. v zgornjih prostorih Narodnega doma plesno veselico v zvezi s proslavo obletnice svojega obstanka. Vabijo se vsi delavci in uslužbenci stavbinske stroke kakor tudi delavstvo vseh drugih strok, da se množično udeležijo te prireditve, da pokažejo s tem solidarnost delav-

skega stanu. Združenje stavbinskih delavcev je še mlado, zato je potrebno, da vsi somišljeniki in prijatelji delavskega združenja z udeležbo dajo pogum in veselje do nadaljnjega delovanja. Stavbinska stroka je v današnjih razmerah sploh ena najbolj važnih, zato je potrebno, da se stroka organizira in razvije, da se pospeši zidava potrebnih poslopij, tudi delavski dom, ki ga delavstvo tako nujno potrebuje.

Obvestilo članom »Osrednjega društva živilskih delavcev in sorodnih strok za Slovenijo« v Ljubljani. Na I. rednem občnem zboru dne 1. in 2. februarja 1920 glede prispevkov se je sklenilo sledeče: S 1. marcem 1920 (to je z 10 tednom) se povišajo tedenski prispevki na K 2.40 (kvalificirani delavci), v drugem razredu na K 1.60 (pomožni delavci) in III. razredu na K 1.30 (delavke in mladoletni delavci). Vpisnina znaša 2 K, za člansko izkaznico za vse razrede; po 1 letnem članstvu plača član še 2 K za člansko knjižico. Prispevke smo morali zvišati, da bolj okrepimo našo organizacijo za bodoče boje in ker so stroški za tiskovine silno narasli.

Viničarji plačajo pristopnino 1 K in na teden po 50 vinarjev. Člane sprejema »Osrednje društvo živilskih delavcev in sorodnih strok za Slovenijo« v Ljubljani in tudi zaupnik Stanislav Premužak v Studencih pri Mariboru, Okrajna cesta 9. Vse natančne podatke dobe pri centrali v Ljubljani ali pa pri delavskem tajništvu v Mariboru, Bergova ulica 4.

Javni ljudski shod v Trzinu se bo vršil v nedeljo dne 15. t. m. ob 10. uri dopoldne v društveni dvorani »Konsumnega društva«. Isti dan se bo vršil ljudski shod v Kovorju pri »Rihardu« ob 3. uri dopoldne. Poročevalec iz Ljubljane. Dnevni red: Bodoče občinske volitve.

Osrednje društvo oblačilne stroke za Slovenijo v Ljubljani sklicuje svoj I. redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 22. t. m. ob 8. uri dopoldne v dvorani Krevkov trg št. 10. I. nadstr. — Dnevni red: Poročilo načelnika, tajnika, blaginika in kontrole; volitev odbora; ujedinenje, prememba opravilnika, razno. — Odbor.

Državna cinkarna Celje. Delavstvo v cinkarni se opozarja, da se bo vršil po sklepu tovarniškega sestanka dne 25. januarja vsako zadnje nedeljo v mesecu tovarniški sestanek v kopališki dvorani. Začetek redno ob 9. uri dopoldne. Opozarja se, da se vsak, kdor je takrat službe prost, udeleži sestanka, ker je to nad vse važno. Čas je siguren, bodimo tudi mi. Pobratimo se in delajmo v skupnosti. Tudi čas volitev je pred durmi. Prvi sestanek se vrši dne 29. t. m. — Odbor.

Naročnikom in odjemalcem »Delavca«. Poslali smo račune in prosimo, da nakažejo vsi funkcionarji čimprej dotične zneske, ker mora uprava plačati stroške v tiskarni.

Zepni koledar za leto 1920, je pričela uprava »Delavca« razpošiljati že minul teden. Polagoma ga dobe vsi naročniki. Za posamezne izvode naj se pošlje znesek 5 K naprej.

Pot k socializmu je poučna brošurica, ki se dobiva pri upravi »Delavca« v Strokovnem tajništvu, Ljubljana, Selenburgova ulica 6, II. nadstr. Po pošti velja 2.20 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik
IVAN TOKAN
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.

registрована zadruga s omejeno zvezo.

Tiskovine za šole, španstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejšja uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

KAJO DELIC

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica št. 4.

priporoča svoje

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebravanje itd. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vsi h vzorcih in merah, uhane i. t. d.

Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah ali pa izmenjava za novo blago.

Miši-podgane stenice-ščurki

In vsa golazen mora poginuti ako porabljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim 7-; za podgane in miši K 7-; za ščurke K 8-; posebno močna tinktura za stenice K 7-; uničevalec moljev K 6-; prašek proti mrčesom K 4- in 8-; mazilo proti ušem pri ljudeh K 6-; mazilo za uši pri živini K 4- in 8-; prašek za uši v obleki in perilu K 6-; tinktura proti mrčesu na sadju in na zelenadi (uničevalec rastlin) K 6-; prašek proti mravljam K 6-.

Pošilja po povzetju zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 6., Petrinjska ul. 3

Ivan Jax in sin

Ljubljana Dunajska cesta 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za pletenje

(Strickmaschinen)

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

Vožna kolesa.

Ceniki se dobe zaostni in franko.

